Nikisz 4.0 – interdyscyplinarne studenckie warsztaty projektowe dotyczące koncepcji zagospodarowania terenów i obiektów poprzemysłowych w dzielnicy Nikiszowiec jako przykład współpracy Miasta Katowice z sektorem nauki

Katarzyna Staś, Urząd Miasta Katowice

Fundusze Europejskie Program Regionalny
Rzeczpospolita Polska
Śląskie.
Unia Europejska Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Współpraca Miasta Katowice z sektorem nauki

Potencjał Katowic (2021)

Liczba mieszkańców: 289 960

Liczba uczelni wyższych:
- **7 publicznych**
- **5 niepublicznych**

Liczba studentów ogółem: 42 331
Liczba studentów zagranicznych: 1410

Strefa Kultury - Muzeum Śląskie, fot. UM Katowice

(dane GUS, zbiory własne UMK)

Formy współpracy

- opracowanie/aktualizacja dokumentów planistycznych o charakterze strategicznym lub operacyjnym (strategia rozwoju, program rewitalizacji, strategie i programy dziedzinowe)
- współpraca ekspercka przy realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE (program Urbact, program Horyzont 2020)
- organizacja/udział w konferencjach, seminariach, w tym wspólne starania o tytuł Europejskiego Miasta Nauki w 2024 r.
- realizacja wspólnych przedsięwzięć mających na celu rozwój Katowic (Zielona Strefa Nauki, projekty Miejskiego Inkubatora Przedsiębiorczości Rawa.Ink)
- warsztaty studialno-projektowe dla wskazanych obszarów
- konsultacje i warsztaty z mieszkańcami

Współpraca Miasta Katowice z sektorem nauki

Warsztaty studialno-projektowe

- **„3xNoweMiasto”** (2005) - pierwsze warsztaty studenckie, w ramach których międzywydziałowe zespoły studenckie opracowywały koncepcję zagospodarowania **obszaru po byłej kopalni KWK Katowice – dzisiaj Strefa Kultury**
- kolejne edycje warsztatów:
  - **2019 – konkurs studencki NIKISZ 4.0 na opracowanie wariantowych Strategii rozwoju obszaru NIKISZ 4.0 wraz z wariantowymi Koncepcjami zagospodarowania obszaru;**
  - 2020 – studenckie warsztaty studialno-projektowe na koncepcję architektoniczno-urbanistyczną dla zagospodarowania poprzemysłowych terenów w sąsiedztwie Szybu Poniatowski;
  - 2022 – studenckie warsztaty studialno-projektowe na opracowanie strategii rozwoju wraz z wariantowymi koncepcjami zagospodarowania terenu w centralnej części dzielnicy Szopienice Burowiec w ramach projektu ,,Czas na Szopienice Zmieniamy nasze miasta dla lepszej przyszłości'' realizowanego w ramach Programu „PLAN DZIAŁAŃ DLA MIAST. MODELOWA LOKALNOŚĆ”.

Plan Działań Dla Miast
11th World Urban Forum

NIKISZ 4.0 - główne założenia warsztatów

fot. dr hab. inż. arch. Michał Stangel, prof. PŚ

Cel główny konkursu: uzyskanie dla wskazanego obszaru wielodyscyplinarnych materiałów analitycznych, studialnych oraz wariantowych opracowań strategiczno-przestrzennych odnoszących się do zagadnień urbanistycznych i kluczowych problemów rozwoju społeczno-gospodarczego dzielnicy Janów-Nikiszowiec, a także całego miasta Katowice.

Organizatorzy:

- **Urząd Miasta Katowice**
- **Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach (reprezentowany przez dr hab. Adama Drobniaka, prof. UE)**
- **Politechnika Śląska w Gliwicach (reprezentowana przez dr hab. inż. arch. Michała Stangla, prof. PŚ)**

NIKISZ 4.0 - granice obszaru opracowania

Zakres opracowania obejmował teren obszaru dawnej Kopalni Węgla Kamiennego „Wieczorek”, znajdującego się w bezpośrednim sąsiedztwie zabytkowego osiedla robotniczego „Nikiszowiec”.

W granicach obszaru znajdują się obiekty wpisane do Gminnego Rejestru Zabytków, m.in. zabudowania Szybu Poniatowski i Pułaski.

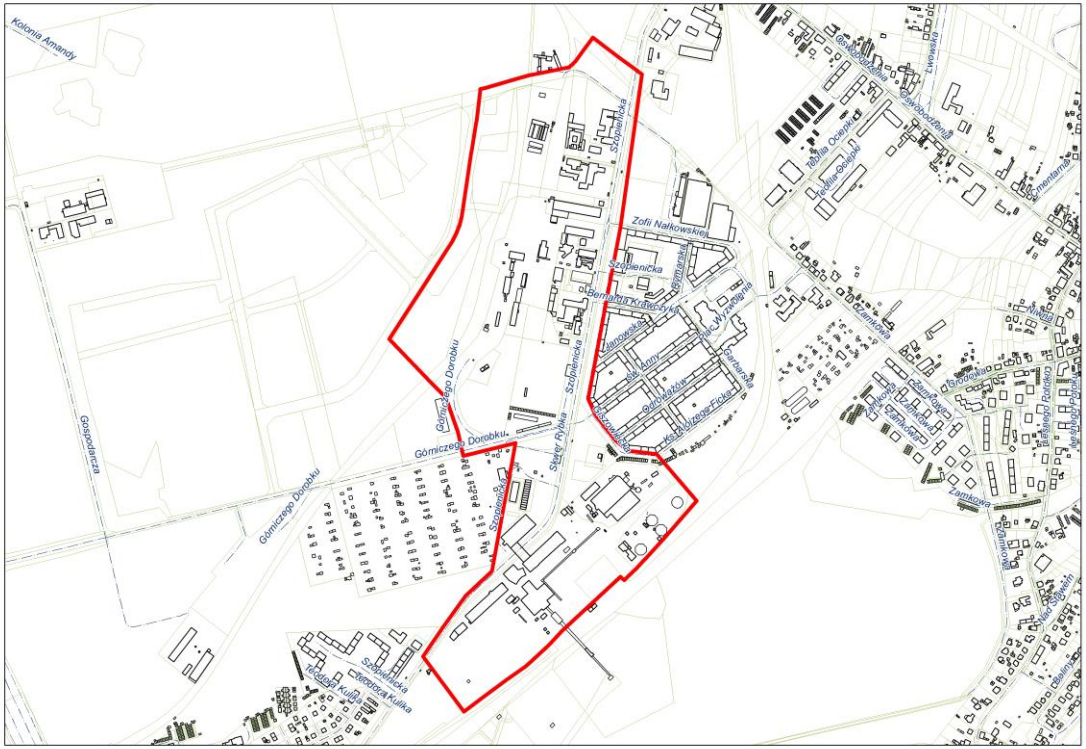
Kolonia Amandy
Gospodarcza
Górniczego Dorobku
Górniczego Dorobku
Górniczego Dorobku
Szybienicka
Szybienicka
Szybienicka
Zofii Nałkowskiej
Bernarda Krzywoustego
Janowskiego
Stefa Rylla
Szybienicka Kulika
Szybienicka Kulika
Tadeusza Kulika
Tadeusza Kulika
Tadeusza Kościuszki
Tadeusza Kościuszki
Tadeusza Kościuszki

NIKISZ 4.0 - zasady współpracy

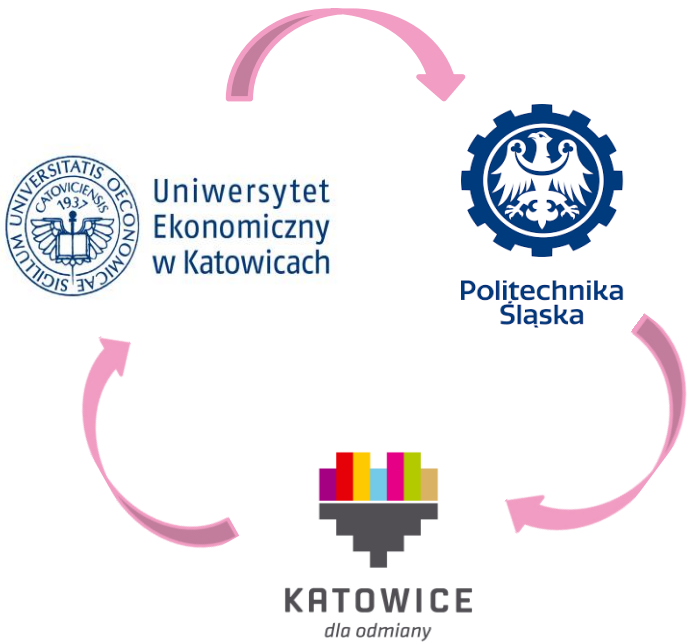

Współpracę na linii **Urząd Miasta – Uczelnie**, uregulowano poprzez specjalnie opracowane dokumenty zaakceptowane przez wszystkie strony, tj.:

- regulamin konkursu, który zawierał m.in. informacje o przedmiocie i celach konkursu oraz warunkach uczestnictwa;
- regulamin sądu konkursowego, który określał jego skład i zasady oceny prac.

Kluczowe zasady:

- maksymalnie sześć pięcioosobowych zespołów (3 os. UE +2 os. POLŚ)
- obligatoryjnymi częściami pracy konkursowej były: strategia rozwoju obszaru (analiza strategiczna) oraz koncepcje zagospodarowania (3 plansze)
- nagrody: łączna pula w wysokości 10 tys. – I miejsce 5 tys. oraz 2 wyróżnienia po 2500 zł
- przeniesienie autorskich praw majątkowych.

NIKISZ 4.0 - wizja w terenie

fot. UMK

NIKISZ 4.0 – ocena prac

W skład Sądu Konkursowego prócz przedstawicieli Urzędu, m.in. wiceprezydentów oraz architekta miasta, weszli także Miejski Konserwator Zabytków i Dyrektor Muzeum Historii Katowic.

Każdy członek sądu oceniał prace przyznając punkty pod względem 5 kryteriów

- oryginalności
- jakości
- spójności wewnętrznej
- spójności zewnętrznej
- wykonalności proponowanych rozwiązań

Udział społeczności lokalnej – przedstawiciele Rady Dzielnicy i organizacji pozarządowych (Fabryka Inicjatyw Lokalnych)

fot. UMK

NIKISZ 4.0 – zwycięska praca

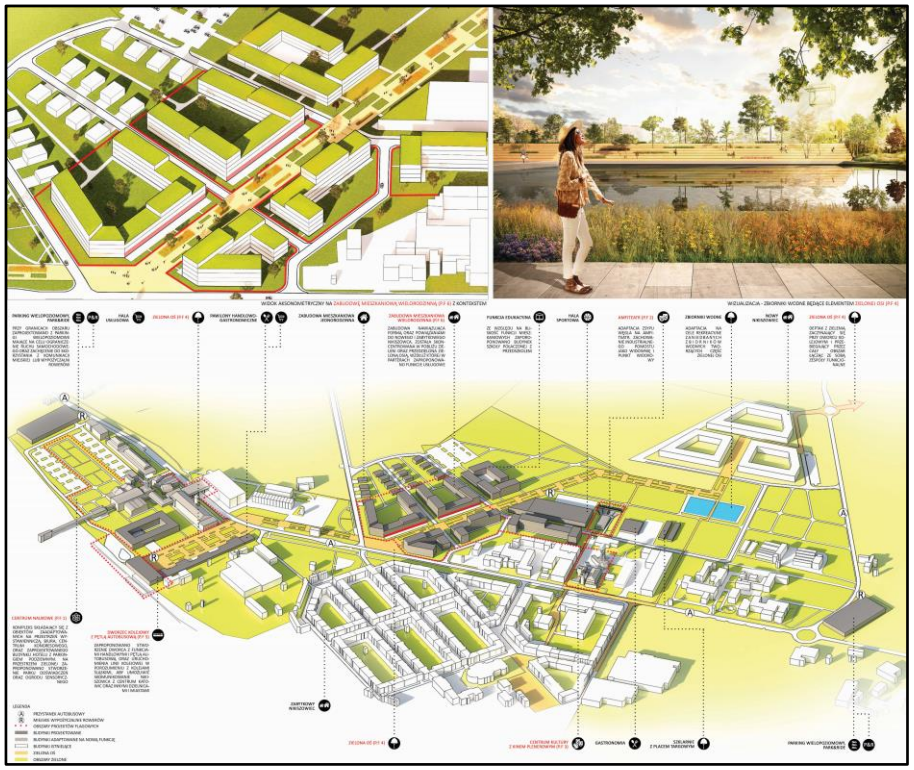

Nagrodę główną zdobyła praca ZIELONA SZFARNO SZLAJFKA , która w ocenie sądu konkursowego:

- wyróżniała się pomysłem na kontynuację „idei miasta ogrodów”,
- uwzględniała zapewnienie wysokiej jakości oraz dużej ilości terenów zielonych,
- zwróciła uwagę na kwestię połączenia historycznego osiedla Nikiszowiec z nową zabudową mieszkaniową,
- kompleksowa wizja z przełożeniem na priorytety, cele i przedsięwzięcia,
- Interesująca propozycja utworzenia amfiteatru w miejscu zsypu węgla.

NIKISZ 4.0 – zwycięska praca

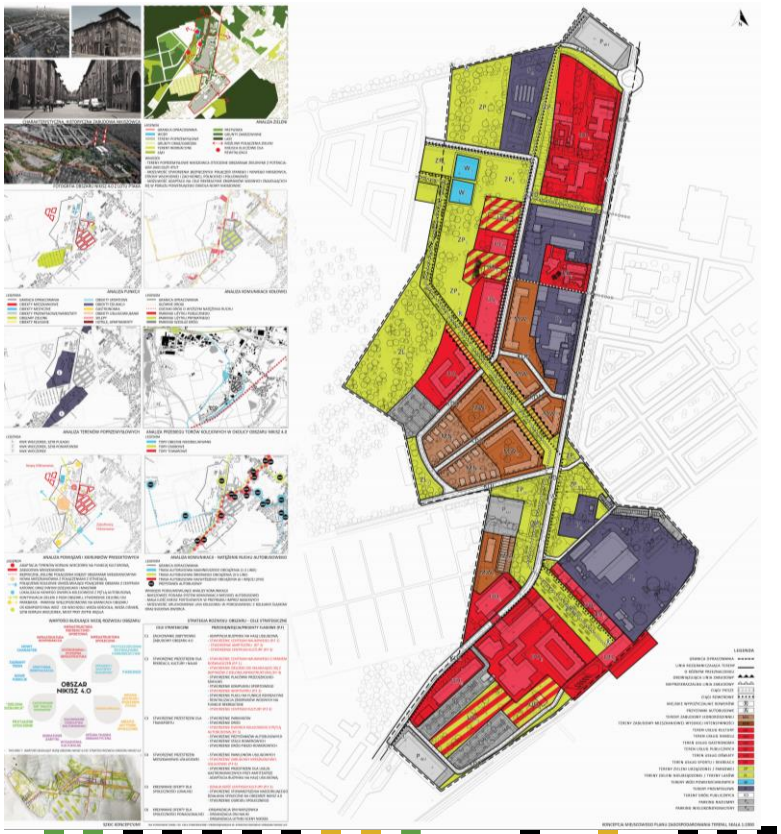

NIKISZ 4.0 – zwycięska praca

Wizja rozwoju zaproponowana przez zwycięski Zespół

Obszar NIKISZ 4.0 to flagowy przykład rewitalizacji terenu poprzemysłowego integrujący społecznie, przestrzennie i ekonomicznie teren dzielnicy, wyróżniający się zróżnicowanymi funkcjami przy jednoczesnym zachowaniu klimatu miejsca.

Katowicki HUB Gamingowo – Technologiczny

Cel projektu: rewitalizacja i adaptacja do nowych funkcji terenu oraz obiektów po likwidowanej Kopalni Węgla Kamiennego „Wieczorek” na potrzeby przedsiębiorców z branży e-sportu, gier komputerowych i firm technologicznych oraz mieszkańców.

Planowane funkcje dodatkowe: biurowe, konferencyjne, data center, edukacyjne, szkoleniowe, kulturalne (udostępnienie dziedzictwa poprzemysłowego), centrum społecznościowe.

Wartość szacunkowa: 605 mln

Planowany czas realizacji: 2021- 2026

Źródła finansowania:
Miasto Katowice, Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (planowany)

Dobra praktyka

Nawiąż współpracę – często to same uczelnie wychodzą do JST z propozycją współpracy. Korzystaj z tego typu możliwości – współpraca samorządu z sektorem nauki zawsze się opłaca

Ustal zasady współpracy – np. w postaci zaakceptowanego przez obie strony regulaminu, przede wszystkim w zakresie produktu współpracy, ewentualnych nagród oraz praw autorskich.

Zapewnij udział społeczności lokalnej w pracach warsztatowych, w tym uwzględnij działania promocyjne

Wykorzystaj w możliwie najszerszym stopniu wyniki prac warsztatowych do dalszych prac planistycznych.

Dziękuję za uwagę

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Rzeczpospolita Polska

Śląskie.

Unia Europejska
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego